

#MeToo. La ola de las multitudes conectadas feministas

Guiomar Rovira Sancho
Ediciones Bellaterra. Colección: El movimiento no cesa
Barcelona, 2023. 178 p.
ISBN: 978-84-19160-62-1

 PATRICIA AMIGOT LEACHE *Universidad Pública de Navarra (Espanya),
patricia.amigot@unavarra.es*

 MAITE LÓPEZ FLAMARIQUE *Universidad Pública de Navarra (Espanya),
maite.lopez@unavarra.es*

#MeToo: la ruptura del silencio per construir una narrativa col·lectiva de resistència

Guiomar Rovira Sancho, doctora en Sociologia i reconeguda per les seves recerques al voltant dels moviments socials, el feminisme i la comunicació digital, ens presenta *#MeToo. La ola de las multitudes conectadas feministas*, una anàlisi necessària sobre l'impacte disruptiu de la campanya #MeToo. Amb una trajectòria marcada per l'estudi de les noves formes d'activisme en l'era digital, Rovira Sancho ofereix una mirada profunda a aquest fenomen global que va transcendir les xarxes socials per impactar de manera irreversible en el pla polític i social. La seva experiència com a activista i la seva immersió en el moviment feminista nodreixen la seva anàlisi amb una perspectiva compromesa.

El llibre s'endinsa en el fenomen del #MeToo com un esdeveniment polític inesperat i radical. Rovira Sancho defensa que aquesta campanya no només va representar un canvi en la manera de denunciar i combatre la violència sexual, sinó que també va significar una subversió de l'ús previst de les plataformes digitals corporatives, orientades tradicionalment al consum i el guany. En esdevenir un espai per a l'agregació massiva de testimoniatges de violència sexual, el #MeToo va exposar una realitat estesa i invisibilitzada, i va aconseguir una contundència que les vies tradicionals –declaracions institucionals, comissions de recerca i marcs legals– no havien aconseguit.

En el primer capítol del llibre defensa l'amistat com a acte polític: "El error en el sistema es la amistad entre mujeres. Es

entre amigas que una cae en la cuenta" (p.20), assenyala l'autora. Les xarxes socials actuen com a mirall que permet reconèixer les agressions patides. En el segon i tercer capítol mostra les mobilitzacions de dones a escala transnacional i la seva entrada massiva en el món digital, i repassa els anomenats "femitags" per etiquetar l'acció col·lectiva feminista. En els capítols següents analitza el sorgiment del #MeToo als Estats Units i la seva extensió a diferents llocs del món, i aprofundeix en les campanyes de Mèxic i de França. Del moviment mexicà, que l'autora coneix de molt a prop, en destaca l'activisme afectiu, l'acompanyament i les xarxes de cura que sorgeixen entorn d'aquesta campanya. A França, el #MeToo té les seves pròpies particularitats: comença amb l'etiqueta #BalanceTonPorc i, més tard, cobren rellevància les denúncies d'incest –#MeTooInceste. Així mateix, l'autora revisa la trajectòria d'algunes de les dones que van iniciar les campanyes de *hashtags* a les xarxes i, finalment, reflexiona sobre la potència transformadora d'aquest moviment, les crítiques rebudes i la reacció misògina que ha desencadenat.

Un dels aspectes més destacats de l'anàlisi de Rovira Sancho és el seu èmfasi en el caràcter d'"acció directa" i "hack" propi de la cultura digital que va revestir el #MeToo. En saltar-se les institucions formals encarregades d'abordar la violència sexual –tribunals, ONGs, centres d'atenció–, la campanya va irrompre en l'espai públic digital amb una força inèdita. L'acumulació de relats personals, on els presumptes agressors van quedar exposats, va generar una consciència col·lectiva i una pressió social sense precedents. Aquest procés, com assenyala l'autora, va

Com citar:

Amigot Leache, P., i López Flamarique, M. (2025). #MeToo: la ruptura del silencio per construir una narrativa col·lectiva de resistència [Ressenya del llibre *#MeToo. La ola de las multitudes conectadas feministas*, per G. Rovira Sancho]. *Quaderns del CAC*, 52, 77-78. doi: <https://doi.org/10.60940/qcac52id9800190>

tenir lloc en paral·lel a les mobilitzacions als carrers que denunciaven el feminicidi amb els crits "Ens estan matant", "Jo sí que et crec", cosa que va evidenciar una sinergia entre la protesta virtual i la presencial.

La tesi central del llibre s'articula entorn de la idea que el #MeToo, si bé va sorgir com una onada de testimoniatges individuals connectats, va transcendir el seu origen digital per impulsar canvis concrets en el món real i contribuir a un discurs col·lectiu sobre la violència masclista, que ha modificat parcialment l'imaginari social. Aquesta onada va trencar de manera massiva el silenci sobre un dolor i un mal viscut a mitja veu o en solitud. La densitat del silenci en què es tendeix a instal·lar aquesta violència en la lògica patriarcal és correlativa a la seva magnitud. En aquest cas, no obstant això, i com diu l'autora, l'"efecto agregativo del daño" va mostrar una diversitat massiva de violències que va teixir un relat plural potent, que expressa el mal, però també la ràbia. Aquest plural va modificar la gramàtica emocional: va permetre l'expressió de la ràbia, va resignificar la vergonya i la por. A més, es va centrar en la responsabilitat de la violència, i va descarregar la culpa dels qui la pateixen. El #MeToo "voltea la mirada" i, de manera específica, mostra la violència d'homes poderosos o d'homes que, des dels seus privilegis naturalitzats, agredeixen en l'àmbit familiar, violència més silenciada, si és possible.

Rovira Sancho explora com aquesta mobilització digital va generar una pressió que va obligar a revisar lleis i polítiques públiques, tot demandant respostes més eficaces davant la violència de gènere. No obstant això, l'autora també subratlla que el #MeToo exigeix respostes que van més enllà dels marcs legals existents, que requereixen una transformació cultural profunda i un compromís sostingut contra la impunitat.

En la seva anàlisi, l'autora examina de manera detallada les dinàmiques de poder que es van posar en joc durant la campanya, la manera en què les xarxes socials van facilitar el trencament del silenci i la construcció d'una narrativa col·lectiva de resistència. Així mateix, explora els desafiaments i les complexitats del #MeToo, incloent-hi els debats sobre la justícia en l'espai digital, el risc de linxaments mediàtics i la necessitat de garantir processos justos i equitatius.

L'obra es recolza en una base teòrica sòlida i en una anàlisi rigorosa de les dinàmiques socials i digitals contemporànies. Si bé Rovira Sancho no aprofundeix en dades quantitatives, la força de la seva argumentació rau en la interpretació qualitativa del fenomen i en la seva capacitat per connectar el #MeToo amb debats més amplis sobre el feminisme, la tecnologia i la política. La bibliografia utilitzada reflecteix un coneixement profund dels estudis de gènere, els moviments socials i la comunicació digital.

En conclusió, *#MeToo. La ola de las multitudes conectadas feministas*, de Guiomar Rovira Sancho, es

presenta com una obra imprescindible per comprendre la magnitud i les implicacions d'aquest moviment global. Es valora especialment la tasca de documentació realitzada per l'autora, qui ofereix una sistematització rica i detallada de l'activisme feminista digital, tant en el context del #MeToo, com abans i després. En un sistema accelerat com l'actual, on el "turbocapitalismo" tendeix a erosionar la memòria feminista, aquest llibre s'erigeix com un exercici necessari de reflexió i perspectiva. La seva anàlisi lúcida i ben argumentada ofereix una perspectiva valuosa sobre com els moviments socials es poden reapropiar de les tecnologies digitals per desafiar estructures de poder i generar canvis significatius. Rovira Sancho destaca el #MeToo com un esdeveniment polític disruptiu i massiu, que va irrompre de manera insospitada i va aconseguir que la veu de les dones ocupés un espai públic. El llibre documenta com aquest moviment va trencar el silenci sobre un dolor i un mal viscut en solitud, i va revelar la magnitud de la violència i el desemparament generat per una justícia patriarcal. A més, subratlla com el #MeToo, en girar la mirada cap als agressors, va transformar l'equació tradicional que culpabilitzava les víctimes. La claredat de la seva exposició i la rellevància de la seva temàtica el converteixen en una lectura altament recomanable per a acadèmiques i acadèmics, activistes, professionals de la comunicació i qualsevol persona interessada a comprendre les dinàmiques del feminisme contemporani i l'impacte de les xarxes socials en la lluita contra la violència de gènere.